

Naujienu Antroji Dalis

NR. 396

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

BALYS SRUOGA

Erotinė lietuvių dainų simbolika ir jos kilmė

“Keista” daina

J. Šimtakojo lietuvių dainų rinkinėlį *Trakiečių dzūkų dainos* (Shenandoah, Pa., 1899) randame šitokią dainą:

*Pucinėli raudonas,
Ko pavirtai in šalalę?
Ko pavirtai in šalalę,
In tų gilų Dunojėlį?
Ar vėjelio papuciamas,
Ar lietulio nulyjamas?
Ar lietulio nulyjamas,
Ar paukštelio nutupiamas?
Nei vėjelio papuciamas,
Nei lietulio nulyjamas, —
Nei lietulio nulyjamas, —
Cik paukštelio nutupiamas.
Dalia mano neščėslyva,
Aisiu keliu giedodama,
Aisiu keliu giedodama
Sčescies dalios ieškodama.
Atsišaukie mano dalia
Anoj pusėj Dunojėlio!
Anoj pusėj Dunojėlio
Už marelių mėlynųjų.
Už marelių mėlynųjų,
Už girelių, už žaliųjų.*

(LXXVII)

Istabiai graži daina. Bet ir nemažiau “keista”. Kodėl pirma dainos dalis kalba apie putinėlį, o antroji daly — skundžiamos dalios sunkybė? Ir tarp pirmos ir antros dalies jokio matomo ryšio nėra, jokio pateisinimo, kuriuo vadovaujantis, kalbėjus apie putiną, būtų galima pereiti į laimę nusiskundimą? Net nepasakyta, kas tąja laime skundžiasi: ar putinėlis, kuris įvirtė į gilų Dunojėlį, ar kokia kita esybė — žmogus, ar šiaip gyvas daiktas? Pagaliau, viena pirmoji dainos dalis, pati savaimė dar keistesnė. Putinas išlaikė visas vėtras, visus viesulus, visus potvynius, — nenuvirtė į upę, o nuvirtė tiksliai paukštelio nutupiamas? Kodėl tas paukštelis toks sunkus — už vėtrą ir potvynį pavojingesnis? Kas matė Dzūkijoje tokį paukštį, kuris medį betupėdamas medžius vartytų? Ar gal į šią dainą reikia žiūrėti, kaip į su falsifikuotą, — juk daina eidama iš lūpų į lūpas, kol patenka užrašinėtoji į rankas, pergyvena visokių nelaimių: vienus jos žodžius dainininkai praleidžia, kitus savaisiais pakeičia, daug savo pridėda — daina dažnai pasidaro visai kitokia, negu ji pirmojo dainiaus širdy ir lūpose skambėjo? Gal ir čia vienas tokių dainos kraipymo pavyzdžių? Gal minėtas keistenybes tenka laikyti įsibrovusiomis į dainą vėliau, į ją patekusiomis iš kitų dainų?

Šitie ir daugybė kitų klausimų patys savaimė kyla šią nuostabią dainą paskaičius. Tačiau šitokių klausimų kelti — reiškia tapat, ką girtis savo liūdnu tėvų kalbos ir papročių ir ilgų amžių kūrybos tradicijų pažinimu. Tiesa, mums, paragavusiems vadinamosios kultūros atvirų ir uždraustų vaisių, šios dainos vaizdai ir jų pynė atrodo kažkoks netikslus ir negyvas daiktas, mums gal tai tėra tiksliai studijų objektas — galvosūkis, bet tai dar nereikia, kad tiems žmonėms, kurie tą dainą kūrė ir dainavo, kad ir jiems tie, taip sakant, nesąmoningi posmai, būtų toks pat

negyvas ir beveik nesuprantamas žodžių rezginys.

Mano dėta, tai yra gražiausia lietuvių tautos simbolika, tiksliausiai išlaikyta, grakščiausiai suposmuota. Kodėl taip yra, kodėl aš taip manau — tai pasakys trumpas žvilgsnis į poetinės simbolikos esmę ir į jos išsirutuliojimo kelią.

Simbolika ir alegorija

Poetinio stiliaus simbolika ir alegorija — du tos pačios prigimties pradai. Tiksliai simbolis turi daugiau pirmapradžio pradžiodalių, o alegorija — ilgo rutuliojimos rezultatas, daugiau turįs poetinio stiliaus dekadanso, puolimo požymių. Psichologiniai, vienas ir kitas pradai kilę iš tų pačių šaltinių.

Žmogus, susidurdamas su daiktais aplinkinio pasaulio, kuriuos jis naudoja, ar su kuriais jis kovoja, dėl pačios daiktų ir žmogaus prigimties visų pirma jis juos tiria, paskui į juos reaguoja. Per ilgą nusištato tokiu būdu tarp daiktų ir žmogaus jausmų tam tikra giminytė. Tai yra tam tikro daikto esimas sukelia žmoguje tam tikrą eilę vaizdų ir pajautimo. Pvz. girtuokliui degtinės esimas jau yra visa eilė smagių jausmų ir pergyvenimų, ir lūkesčių šaltinis. Arba įsimylėjusiam mylimosios vaizdas ar plaukų pluoštelis — jau vėl gyvas akstinas visai eilei pergyvenimų. Šis, taip sakant, giminingumas tarp daiktų ir jausmų savaimė paaiškinamas. Bet nevisuomet vyksta tokį giminingumą išvesti iš aiškių, konkretingai suformuluotų priežasčių. Taip, pvz. tam tikros gyvulių formos, k.a. driežai ir kt. driukšliugai sukelia mūmose šlykštumo jausmą, arba kiti vėl gyvuliai — baimės jausmą, arba tam tikros žmogaus kūno formos mums atrodo gražios, o kitos — biaušios, arba tam tikros moters ypatybės erotiniai jaudina, — visa tai yra visiems žinomi faktai, rodantieji, kad tarp daiktų ir jausmų yra tam tikra giminytė, kurios priežastis gal mums ir ne visai aiški. Bet šitoks daiktų ir jausmų giminingumas reiškiasi ne vien tiksliai tuomet, kai žmogus turi reikalo su konkrečiu daiktu, anaipol, pačiuose mūsų jausmuose yra tam tikro daiktingumo. T.y. sujaudinti jausmai gali patys atitinkamą daiktą sukurti, priversti vaidentuvę tą daiktą vaizduoti, jeigu to daikto tikrinybėje nėra. Taip, pvz. bailytamsi naktį miške visur mato vaiduoklius ir baidyklės ir visokius kitus pavojus, kurių iš tikrųjų tenai nėra; arba erotiniai pakrikę vyriškis yra linkęs matyti gražiąją Eleną pirmoje pasitaikiusioje moteriškėje. Rusų bolševikai kiekvienoje laisvesnėje minty linkę ieškoti kontrevoliucijos pavojaus, lygiai kaip bavarčikų monarchistams — kiekviena socialistinio laikraščio raidė yra jau tėvynės išdavimo ženklas.

Tokia yra simbolizmo psichologija. Vadinasi, simbolis psichologiniai imant toks daiktas, arba tokia sąvoka, kuris yra akstinas tam tikrų pergyvenimų eilei. Kaip sakyta, įsimylėjusiam mylimosios plaukų pluoštelis — simbolis mylimosios visokių gėrybių, kaip mergiotei rūtų vainikėlis — nekaltybės ir jaunų dienelių simbolis. Bet simbolis nėra kokia aprėžta sąvoka, jis yra ištiesama sąvoka, ištiesama, lygiai kaip žodis naujiems minties reiškimams.

Dėl šios simbolio ypatybės, jis gali būti įvairių įvairiausių jausmų akstinas. Pvz. mūsų Čiurlionio paveikslų simbolika kiekvienam žiūrėtoji sukelia kitokių pergy-

venimų. Pvz. scholastikos papiautam Jakštui — Čiurlionio simbolika tėra tiksliai bepročio kliedėjimas, o didžiausiam dabartinės Rusijos poetui ir filosofui Viačeslavui Ivanovui — Čiurlionio kūryba — nesiliaujamas džiaugsmo ir pilnybės lobis.

Bet jeigu simbolio sąvoką sukonkretinti, jei ją prišti prie tam tikro aiškiai aprėžto turinio, iš simbolio mes jau gauname alegoriją. Alegorija, psichologiniai imant, yra sukonkretintas simbolis, tuo tarpu literatūros teorijos vadovėliai alegoriją vadiną paveikslingą kokios minties vaizdavimą, arba kokio nors gyvenimo reiškinio pakeitimą kitu gyvenimo reiškinio, ir tą pakeitimą iki galo vaizdais piešiant.

Į alegoriją, ir simboliką jau buvo žinoma žiloje senovėje. Taip, pvz. graikų sukurtoji legenda apie prikalną Prometėjų, kurio jaknas ištisus amžius laukiniai arai drasko, kurį dievai taip žiauriai nubaudė už tai, kad jis iš dievų ugnį pavogė. Prometėjus yra simbolis. Vieniems jis yra teisybės ieškotojas, kitiems — laisvos minties skelbėjas, tretiems — kovos už išsivadavimą, kad ir iš dievų vergijos pranašas ir t.t. Tuo tarpu, kai 80-psalmė kalba apie vynuogių kekes, mes žinome, kad čia kalba eina ne apie vynuoges, bet apie Izraelio tautą. Arba kai dievinasai Platonas savo gražiam dialoge “Phaedrus” piešia vežimą, pakinkytą juodu ir baltu arklu, mes aiškiai žinome, kad važiuojantis — yra žmogaus siela, kurią blogybė ir gerybė lygia pajėga veža.

Šiuo du pavyzdžiu yra aiški alegorija. Per ilgus šimtmečius ir simbolika ir alegorija žydėjo visose meno ir filosofijos srityse, ir šandie dar poezijoje ir plastikoje meno šakose tebežydi.

Mes nesivelsime į teoretinį ginčą, kam atiduoti pirmenybės vainiką, — ar grožio deivei, ar jos vaizdai veidrodyje, — simbolikai ar alegorijai, — pažvelgsime tiksliai kaip simbolika lietuvių dainų gilmenose vystėsi, ir kaip iš jos kartkartėmis alegorija išdygo. Mums šandie rūpi pažvelgti, kaip simbolika rutuliojosi lietuvių dainų poetingajame stiliuje, o ne vertinti simboliką, kaip tokią.

Bet kad suprasti simbolikos esmę, tenka mirksniui apsistoti ties tam tikra žmonių poezijos formule, iš kurios simbolika tiesioginiai išaugo, — ties paralelizmu.

Paralelizmas

Psichologinis pagrindas. Iki šiol paralelizmu literatūroje apie lietuvių dainas visai netiksliai vadindavo dainų vadinamąjį “šakotumą”. Pavyzdžiui:

I

*Kieme namuose sūnelis auga,
Tėvelis moko, valios neduoda;
Jauniems broliams užauga už draugą,
Senam tėveliui užaugs paguoda.
Jau renk, tėveli, plieno dalgelį,
Sek man kukalį prie kepuraitės,
Skirk porą jaučių, šerki žirgelį —
Būsi artojas — gaspadoraitis. ... ir t.t.*

II

*Kieme namuose auga dukrytė,
Močiutė moko, valios neduoda;
Užaugo mergelėms draugė sesytė,
Senai močiutei užaugs paguoda.
Renk, tėveli, liepos grėblėlį,
Sek prie kaselių vosilkos gėlę;
Močiute, ruoški stakles vindelį —
Būsi mergelė aš audėjėlė. ... ir t.t.*

(Jonas Žilius “Vestuvės”)

(TASA 2-ME PSL.)

Pacituotoji daina yra tipinga vadina-
moji dvišakė lietuvių daina. Viena šaka
dainuoja apie bernelį, kita apie mergelę
beveik tomis pat formulomis, bet šitokia
dainos sudėtis dar nieko bendra neturi su
vadinamojo žmonių dainų paralelizmo
formulomis, kurių pagrindas visai kitas
glūdi.

Mes dar ir šiandie, taip sakant, kultūros
pagauti žmonės, mūsų gyvenimo pajauti-
mą nejučiomis perkeliame į gamtos reiškinius,
kurie trykšta judėjimu, jėgos reiškimu.
Ir šiandie dar mes jaučiame aro
skridime galią ir jėgą, rudens vėjo staigimę
— liūdesį ir pasiilgimą. Tuo labiau tai
darė senovės pirmąpradžiai žmonės. Tuo-
sė gamtos reiškinuose ar daiktuose, ku-
riuose pastebima judėjimas, senovės žmo-
nės manė, esanti energija, valia, gyvenimas.
Tie daiktai jiems šventi buvo, nes
juose jie dievybę regėjo. Tokią pasaulė-
žvalgą mes vadiname animistine. Iš čia ir
Saulė, ir Perkūnas, ir Patrimpas, ir Bang-
putis, ir Alijošius savo dievybės karjerą
pradėjo.

Kaip žinome, pirmąkštis žmogus savo
jausmus pradėjo reikšti ir jų patenkinimo
ieškoti muzika ir daina. Ir jei viršminėtą
animistinę pirmąpradžio žmogaus pasau-
lėžvalgą perkelti į poetinį jo dainos stilių,
tai mes gauname labai įdomių reiškinų.
Jis savo jausmų nesulieja su gamtos reiškini-
ais, — jis jaučia, kad gamtoje gyvena
kitos jėgos — gal dievai, gal kitos dvasios,
jis žino, kad gamtos apraiškos yra kas ki-
ta, negu jis; bet savo poetingajame stiliu-
je jis vis tik helygina savo gyvenimo su
gamtos apraiškomis. Jo sąmonė dar aiš-
kliai nenusivokia daiktų skirtenybėje. Pir-
mykštis žmogus, nesuliedamas, ir nelygin-
damas, tiksliai priešpastato savo gyvenimo
reiškinį gamtos apraiškoms, pagal judė-
jimo požymius: medis linksta — mergelė
kloniojasi, kaip ukrainiečiai dainuoja, ge-
gulė kukuoją — motulė verkia, kaip lie-
tuviai gieda.

Tokių būdų poetinio stiliaus paraleliz-
mo pamatu reikia laikyti priešpastatymą
žmogaus gyvenimo apraiškų gamtos reiškiniams
pagal judėjimo požymius, kurie, turint
į galvą, yra valios reiškejai. Tokia yra
paralelizmo pradžia: viena šaka vaizduoja
kur nors gamtos vaizdą, antra šaka —
žmogaus gyvenimą, bet abi šakos paremtos
vienu kuriuo nors panašiu veiksmu,
judėjimu. Kaip antai, pavyzdžiui:

*Ir sukligo antelė ant marių,
Ir pravirko dukrelė nevalioj.*

(Juška "Liet. Dainos", 693)

Toliau besirutuliojant paralelizmui, dai-
nininkai pradėjo vieną šaką su kita mai-
šyti, būtent, požymius, kurie apibūdina
vieną paralelizmo šaką perkėlė į kitą, to-
kiu būdu pasidarė poetinės formulos, ku-
rias mes vadiname metaforomis. Bet ka-
da veiksmo panašumas tarp gamtos reiškinių
ir žmogaus gyvenimo vaizdo buvo
ypatingai ryškus, tuomet ir viena ir kita
paralelės šaka jau pradėta sulieti į vieną.
Žaibas ir baltas paukštis danguj jau paliko
visai tolygios tą patį reiškančios sąvo-
kos, ar, kaip lietuvių dainose: balta liepa
— jaunoji mergelė — visai tolygios sąvo-
kos. Bet kai žmogus vis daugiau ir dau-
giau pradėjo pažinti save ir nužlėbti rėžį,
skiriančią jį ir aplinkinę gamtą, tapatybės
idėjos vietą užėmė skirtenybės idėja. Tai
paskutinis paralelizmo išsirutuliojimo
laipsnis. Šiame laikotarpy formulos: žai-
bas — paukštis, balta liepa — jaunoji
mergelė, pasikeitė formulomis: žaibas,
kaip paukštis, jaunoji mergelė, kaip bal-
toji liepelė...

Tokia trumpais žodžiais, yra paraleliz-

mo kilmė ir istorija. Lietuvių dainose išsi-
liko jo įvairiausios formos.

Dvilypis paralelizmas. Paprasčiausia pa-
ralelizmo formula — tai dvilypis parale-
lizmas.

*Siūbuoj jūrės, siūbuoj marės,
Siūbuoj mano motušėlė
Užu vandenėlio.*

(Nesselmann, Lit. Volkslied. 127)

*Aukso sijelės
Ir pradėjo linkti,
Mano širdelė
Ir susigraudino.*

(Juška, L. D. 323)

Vadinas, imamas gamtos vaizdelis ir
drauge žmogaus gyvenimo. Priešpastato-
ma du motyvų, vienas jų pašaukia antrą,
vienas jų aiškina kitą, bet persveria tasai,
kurio pusė žmogaus gyvenimas. Tarytum
besipinančios muzikalinės temos dvi va-
riacijų, — vienas motyvas yra kito moty-
vo esimo sąlyga. Jau šie trys paminėtieji
pavyzdžiai parodo, kad paralelizmas lai-
kos judėjimo požymiais: sukligo-suvirko,
siūbuoj, siūbuoj, pradėjo linkti — susi-
gaudino... Tai patikrinti gali dar šimtai
kitų pavyzdžių.

*Taip gražiai gaudžia
Sode bitinėlės,
Taip gražiai joja
Brolelių pulkelis.*

Arba

*Nenuturimas juodbėris žirgelis,
Neperkalbamas jaunasai bernelis.*

Arba

*Dingojom bitutės atūžiančios,
O buvo seselė atleidžiamą.*

Arba

*Oi troško, troško marga žuvelė
Be cysto vandenėlio,
Oi verkė, verkė jauna panelė
Be jauno bernužėlio.*

Arba

*Užteka saulelė per debesėlį,
Atjoja bernelis per beržynėlį.*

Tokių pavyzdžių būtų galima prirašyti
begales. Nuo jų tuojau galima pereiti į se-
kama paralelizmo išsirutuliojimo formu-
lą:

Ritminis paralelizmas. Šit tolimesni pa-
vyzdžiai:

*Aušta aušrelė pro rūpestėlį,
Teka saulelė pro ašarėles.
Teka saulelė pro ašarėles,
Krinta raselė ant kepurėlės.*

Arba

*Oi tamsi, tamsi
Ši tamsi naktelė,
Tamsioji naktelė
Tamsiai sutemo.*

Arba

*Vėjo pučiama — balta, raudona,
Žmonių kalbama — dar raudonesnė.*

Šiuose pavyzdžiuose veiksmo, judėjimo
požymiai ne tokie ryškūs. Čia esamoji
dviejų vaizdų paralelė jau nebe psicholo-
ginio pobūdžio, bet grynai technikinio.
Čia visas svarbumas sukaupia muzikos
veikmeje. Šio tipo paralelizmus tiksliau-
sia būtų pavadinti ritminiais. Kad čia tik-
rai turime reikalo su paralelizmu, o ne su
kokia kita poetine forma, gali mus įtikinti
sekamas pavyzdys:

*Trake berželis stovėjo,
Beržo lapeliai mirgėjo;
Beržo lapeliai mirgėjo,
Bernelis žirge sėdėjo;
Bernelis žirge sėdėjo,
Su mergužele kalbėjo.*

(Juška, Liet. D. 875)

Bet Volterio Lietuviškoj Chrestomatijoje
randame kitą šios dainos variaciją, bū-
tent:

*Trake berželis stovėjo,
Berželio lapai mirgėjo.
Ne berželis stovėjo,
Ne berželio lapai mirgėjo, —
Tik bernuželis stovėjo,
Su mergužele kalbėjo.*

Šis pastarasai posmas — yra tipingas
neigiamasai paralelizmas, iš kurio išsivys-
tė, einant muzikaline kryptimi, Juškos už-
rašytasai posmas. Bet psichologinis para-
lelizmas rutuliojas ne vien tik muzikaline
kryptimi.

Palyginamasai paralelizmas. Psicholo-
ginis paralelizmas, draug su pirmąpradžio
žmogaus sąmone, rutuliojas palyginimo
kryptimi. Ir čia gauname formulą:

*Troško žuvelė be vandenėlio,
Kaip aš be motinėlės.*

Arba

*Pamet bijūns vieną lapą —
Visas jis nuliūdęs.
Taip bernytis jaunų dienų
Visas nuliūdėjo.*

O šit palyginamasai paralelizmas visai
kitokio tipo:

*Obelė žyd baltai,
Bijūnelis raudonai,
Žyd ir mano mergužytės
Skaistieji veidaičiai.*

Čionai palyginamoji jungė pakeista
veiksmazodžiu, kuriuo ir remias visas pa-
ralelizmas. Kitais atvejais palyginamoji
jungė visai praleidžiama, ir gaunama taip
sakant metaforinis paralelizmas.

*Eit pareit, pareit mano brolužis,
Jūružėms parliūliuoja.*

Arba

*Perbėg laivelis jūrėms maružėms,
Sidabro šuotoms, šilkų kėglelėms.*

Yra daug lietuvių dainų, kur dvilypia-
me paralelizme antrasai jo narys — žmo-
gaus gyvenimo paveikslėlis, — visai ding-
sta, o likusioji dalis — pirmas narys su-
daro įvadą į dainą. Pavyzdžiui:

*Ant kalno klevai,
Po kalnu beržai,
Po močiutės vartuželiais
Liūliuoj jūrės marėlės.
Siuntė motinėlė
Mane sengalvėlė
Į jūrės vandenužėlio
Šaltojo šaltinėlio.
O man besemiant
Cystą vandenėlį... ir t.t.*

Jei neturėti omeny paralelizmo vidaus
istoriją, tai šios dainos pradžia būtų nie-
kuo nepaaiškinama. Kitais kartais para-
lelizmas išsilaiko per visą dainą — gamtos
vaizdas pinas nuosakiai su žmogaus gyve-
nimo vaizdu, pavyzdžiui:

*Apynėli žaliasai,
Puronėli gražusai,
Tave sode sodino,
Mane jauną augino.
Apynėli žaliasai,
Puronėli gražusai,
Tave tvoroms aptvėrė,
Mane kalboms apskelbė... ir t.t.*

Šitokio tipo paralelizmas jau nereika-
lingas būtinai vieno vaizdo iš gamtos reiškinių,
kito — iš žmogaus gyvenimo: abi
paraleli gali būti iš žmogaus gyvenimo,
pavyzdžiui:

*Pas mamužytė — ryli railužį,
Pas anytužę — ui, ui dienužės.
Pas mamužytė — muileliu praustaūs,
Pas anytužę — į ašarėles... ir t.t.*

(Bus daugiau)

MOKSLO ŽINIOS

Matysime Marso telefotografiją

Neužilgo bus fotografuojamas Marsas per teleskopą iš 15 mylių aukštumos, praneša Dr. John B. Rogerson iš Princetono universiteto. Tam tikslui 36 colių teleskopas bus įmontuotas į didžiulį balioną kurs iškilęs per 15 mylių į aukštį "matys" planetas daug aiškiau, nei nuo žemės, nes toje aukštumoje 96% žemės atmosferos bus po apačia. Panašiai, iš 80,000 pėdų aukštumos jau yra nufotografuota saulė. Mokslininkai tiki, kad iš tokios aukštumos gautos Marso nuotraukos aiškiai parodys, kas yra tie vadinamieji Marso "kanalai": ar planetos išdžiūvimo plyšiai, ar iliuzija, ar tikrai protingų būtybių rankų darbas.

Kaulų smagenų "čiepai" vaistas nuo anemijos?

Žymus kraujo specialistas Dr. William Dameshek ir New England Centre hospital Bostone gydytojai padarė nepaprastą operaciją ir tikisi gerų pasekmių. Dennis R. Piette, 15 metų amžiaus, sirgo anemijos liga, vadinama aplastic anemia, iš kurios iki šiol niekas nebuvo pagijęs. Daktarai paėmė iš Dennis dėsės, Alfred Contildes, šlaunies kaulo tris uncijas smagenų, ištraukdami jas tuščiavidurėmis didžiulėmis adatomis ir tuojau jas suleido Dennisui į kraują. Mokslui yra žinoma, kad kažkokiu stebuklingu būdu, tokie kaulų smagenys patys iš kraujo susiranda kelią pereiti į kaulus. Atrodo, kad tatau įvyko ir Dennis atveju. Po trijų dienų ligonis pats pasakė, kad jaučiasi geriau, ir po trijų savaičių jau išvyko medžioti, nebejausdamas jokio nuovargio. Dr. Dameshek perspėja, kad ši operacija buvo pirmas toks bandymas ir todėl dar negalima tvirtinti, kad pacientas yra visiškai pagydytas. Dennis žada po Naujų Metų grįžti į mokyklą.

Afrikos kalnų ežeruose ieško vaistų reumatizmui

Belgų ir prancūzų mokslininkų ekspedicija išvyko į Belgijos Kongo ekvatorinėje Afrikoje ieškoti tokio mikrobo, kurio pagalba tikimasi išrasti efektingus vaistus prieš reumatizmą.

Tas mikrobas vadinamas inflabilis lacustris "gyvena" žaliajame ežere (Lac Vert) 12,000 pėdų aukštumoje "Mėnesio Kalnuose", kitaip vad. Ruvenzori. Jau anksčiau vienas šios ekspedicijos narys, Dr. Heinzelin, buvo parvežęs į Paryžių iš keturių spalvotų Afrikos ežerų vandens pavyzdžius, ir mikrobiologai ištyrę nustatė, kad vieno tų ežerų, žaliojo ežero, vandenyje tikrai gyvena toks mikroskopinis organizmas, gyvena be oro ir

mintas chemikalų, vad. urea. Iš kur urea atsirado žaliajame ežere, nėra nustatyta, spėjama, kad iš šaknų didžiulių augalų, augančių ežero pakraščiais. Bet reikalus yra tas, kad žmogaus organizmas irgi gamina ir išmeta urea. Visokios reumatizmo ligos yra pasekmė to, kad organizmas nebepakankamai išmeta tų urea ir ji pradeda susikaupti nuosėdomis. Ekspedicija tirs to ežero vandenį vietoje ir vandens pavyzdžius skubos keliu siųs į Paryžių ir Briuselį, kur laboratorijose bus daromi nuodugnūs bandymai. Tikimasi pagaminti vaistus nuo reumatizmo, kad tie mikrobai žmogaus organizme "suėstų" susikaupusią urea.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6245 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 38, ILLINOIS
GRovehill 7-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.
4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
YARos 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
LAFayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
CLiffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
TOWnhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 3, ILLINOIS
HAYmarket 1-2028

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

lowest price ever

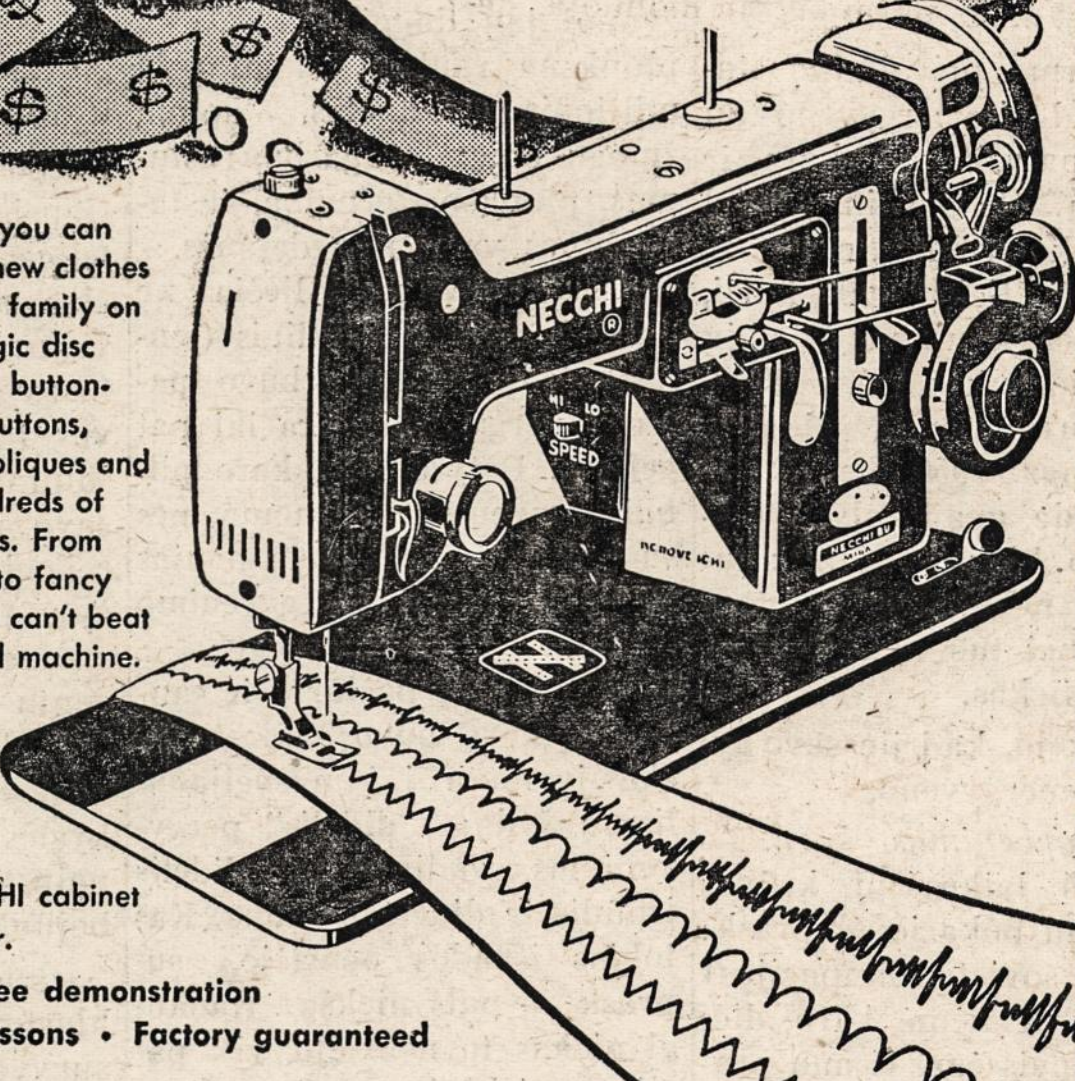
Save

\$100.00

for one week only
you can buy this

NECCHI
AUTOMATIC

for only **\$189.95**

IMAGINE! Now you can make beautiful new clothes for yourself and family on this modern magic disc machine. Makes buttonholes, sews on buttons, monograms, appliques and embroiders hundreds of beautiful designs. From straight sewing to fancy embroidery, you can't beat this most-wanted machine.

There's a NECCHI cabinet to suit any decor.

Come in for free demonstration
Free Sewing Lessons • Factory guaranteed

**EASY
TERMS**

Pritikin Furniture Co.

1000 W. Roosevelt Rd.

MONroe 6-1075

Kūrėjas anapus ir šiapus

geležinės uždangos yra du ašigaliai. Šikart paduodu, ką šia tema rašo žinomas lenkas rašytojas (tremtinys) Witold Gombrowicz. Laisvas vertimas.

* * *

Pluoštas laikraščių iš Krašto! Vartau. Nauji žmonės. Nežinomos pavardės, — kas tai asmenys? Recenzijos knygų, apie kurias nieko nežinau. Užumino apie įvykius, kurių negirdėjau; pasakėčios, jau sunkiai suprantamų aliuzijų; susirėmimai ir isitempimai, tarp kurių sunku orientuotis (susigaudyti). Tarytum būčiau naktį prisivogęs prie didelės karo stovyklos ir begaudas aidą iš ten. Kas per triukšmas? Seniau Lenkijoje buvau svetimšalis, kadangi mano literatūra buvo egzotiška ir nuo jos šalintasi — šian die vėl klaidžioju po periferijas.

Vartau spaudą iš anapus ir norėčiau sužinoti, kas iš tikrųjų su jais nutiko. Laikinumas to, ką rašo, nesukelia jokių abejonių: nesuradau jokio teksto, ir nei pas vieną autorių, apie kurį būtų galima tarti, kad čia jau prasideda tikra dvasinė kūryba, griežta, sąmoninga, neoportunistiška, tolumo distanso kūryba. Bet nesvarbu, ką rašo. Norėčiau žvilgtelėti į jų galvas: ką galvoja? Suprasti, kas juos ištiko? Argi įmanoma šitaip jau užgniaužti žodį, kad iš jo nieko nebesuprantama?

* * *

Visų pirma privalu konstatuoti, kad jie pergyveno du didelius patyrimus: karą ir revoliuciją. Ir tarkime, kad jie tik tiek tėra kas nors, ir tiek teverti, tiek tegali kurti, kiek tie pergyvenimai įėjo į jų kraują. Jie juk nebėra 1939-ųjų (metų) žmonės, jie jau modelis, pvz. 1956 metų. Jei jie, praradę aną realybę, nepasisavino kiek reikiant naujosios, jei nebėra, gana intensyviškai, nei tuo nei šiuo, tai kas jie? Niekas.

Man atrodo, kad jie-savo gyvenimo nepergyveno.

Jų neišgyvenimas karo. — Kažkas iš laikraščių krūvos šaukia, kad pokario (suprask: naujosios sovietų okupacijos) literatūra neišsėmė karo dienų temų, neišsėmė iš ano pragaros viso to, ką žmogus patyrė. Tai tiesa, kad nedaug kas tepasemta. Bet argi karas tin-ka eksploatuoti?

Anie rašytojai tačiau ėmė triūstis ties nukankintais kūnais, matyt, tikėjosi, kad dangaus skliausmo besiekiąs kentėjimas padės surasti kokią nors tiesą, morale. Nedaug ką vaisingo ir kūrybiško terado. Atrado, kad esame begaliniai niekšai. Bet jei visi esame niekšai, tai niekas nėra niekšas — ši sąvoka juk tik tada įžeidžia, kai ji naudojama žmogui nuo žmogaus atskirti. Atrado, kad kultūra — estetu-

ir intelektualų dievybė — tėra akimirkos putelė — ak, ar ne prieštaninė reveliacija? Kalbėdami apie nežmoniškumus naudoja moralizatorių toną, o tai nebe kūryba, bet pamokslai, pia desideria. Proust daugiau atrado savo tešlainyje, savo tarnaitė ir savo grafuos, kaip jie per daugelį metų rūkstančius krematoriumuose. Ir nebestebėtina, kad galų gale akis begraujantis dūmas tapo smilkylu naujai diktatūrai, smilkė savo išvadavimą Stalino režime (pamiršdami Kolymos ir kitų kacetų dūmus). Įvyko pragaro prijaukinimas ir jo įkinkymas į naują politinį jungą.

Visai nesu nuomonės, kad jų kūrybinė impotencija karo atžvilgiu būtų gėdos pobūdžio. Priešingai, tai galima buvo iš anksto pramatyti. Kodėl tokia įvykių raida: kareivis, va, eina į frontą, patiria rūstybių, pats esti vienas žiaurumas, o po to grįžta į civilinį gyvenimą, lygut niekur nieko, vėl toks, koks prieš išvykdamas? Bet būna perstiprių dozių. Organizmas nebeprima. Jei aš tad būčiau buvęs rašytojų pirmininkas, būčiau uždraudęs kai kurių temų iš viso nebeliesti. Pvz. 4 milijonai nacių išžudytų žydų, tai Himalajai. Uždrausčiau tipiškai lenkišką naivumą manyti, kad tik kalnų viršūnėse dar galima kas nors atrasti. Viršukalnėse nieko nėra, tik sniegas, uolos ir ledai, o nuosavame darželyje žymiai jau daugiau. Kai su plunksna rankoj prieini prie milijoninės kančios, apima žmogų baimė, pagarba, rūstumas, plunksna grumba, ir tavo lūpos vėpina nuo dejonės.

Aišku — visa tai liečia ne vien literatūrą. Ir eilinis (lenkas) inteligentas nebuvo pajėgus pergyventi karą iki pat gelmių. Patyrė, kad karo pilnai išgyventi neįmanoma, nes su taika čia pat grįžta naujas matas, normalaus gyvenimo matas.

Bet visų jų pažiūros ir santykis į karą buvo suklasotos. Tai įvyniota į konvencionalizmą šyda: "didelis" pergyvenimas, vadinasi, ir didelis išpūdis ir didelė pamoka. Kas tokios išvados nepriėjo, suprask — pats niekšas. Kadangi niekas to nepriėjo, visi pasijuto niekšai, o kai pasijuto niekšai, į viską ėmė žiūrėti lengvapėdiškai. O juk tereikėjo sušukti: žinokite, kad karas nei kiek nebaisnis už tai, kas vyksta tavo paties darželyje, ir dargi giedrią dieną. Jei žinai, kas iš viso vyksta pasaulyje, kodėl stebies tu, kas mažiausia stebėtina?

Šių pastabų negalime sverti kaip cinizmą, čia iš tikro norima konstatuoti, kad esama reiškinio, į kuriuos tiesioginio kelio nėra; galima juos pasiekti tik via visas pasaulis ir

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JANUARY 11, 1958

via žmogiškoji prigimtis (labiausia esminiuos jous bruožuos).

Jie nepergyveno ir revoliucijos. Karo pabaiga juos užklupo nustebusius, tuščius, be realios atramos. Dar buvo pajėgūs įv. kolektyvinei akcijai, dalyvavo organizacijose, bet tik todėl, kad šiaip taip išlikti, judėti pačiu gyvenimo ir kovos instinktu. Buvo pritrenkti. Ir štai į tą tuštumą nukrito (bolševikinis) marksizmas. Užklupo pakelyj, į vakar dieną bepargrižtančius. Jie nepergyveno revoliucijos, nes nebuvo kada ir kaip. Naujoji santvarka buvo primesta, uždėta lyg narvas ant apglusio paukščio, kaip drabužis ant nuogo žmogaus.

Kai jau atsidadė narve, jokia (privati ir vieša) diskusija su revoliucija buvo neįmanoma. Netgi bet koks dialogas uždraustas. Mūsų kultūra tik iš pažiūros buvo individualinė. Individualizmas, gerai suprastas, yra reta dorybė ir sunki pareiga ištikimybės pačiam sau. Kai uždėta narvas, jau pervačiu sąmoningam individualizmui suorganizuoti. Neteikę intelektualinio ginklo, netikri dėl savo moralinės racijos, kovodami kas sau, aišku, iš anksto pasmerkkti nesėkmei.

* * *

Kai grįžtu prie laikraščių iš ten, mano nuomone, jie... jie tėra tik iš dalies gyvi, lyg kažkas silpno pradinio, pirmoji egzistencijos žymė.

Va, kai kurie charakteringi tos nepilnos būties, nevisiško buvimo simptomai (reiškiniai). Kaip pergyveno liaudį, proletariatą? Kalbu apie inteligentią. Juk proletaras išėjo į sceną staiga, ir dar kaip vyriausias aktorius; vadinasi, inteligentas turėtų, bent iš pačios laimės, pajusti naują veiksmą. Aišku, spaudoj proletaras toks, kaip ir plakate, guvus ir švytintis. Prieš II Pasaulinį karą "aukštoji sfera" savo pažiūras ir santyki išreikšdavo popiergaliu, užbraižytu filantropija ir vad. visuomeniškumu. Dabar inteligentų ir liaudies ryšiai pagal oficialią frazę. Inteligentas nusizėminęs, užkrėstas menkystės kompleksu. Bet lyg to nejus, o gal iš viso nieko nebeįjunta?!

(Bolševikinė) revoliucija suklautojo inteligentų ir liaudies sugyvenimą, pavertė visa tai į "konstruktyvų bendradarbiavimą", kai esmė yra tai traagiškos, bet kūrybinės varžybos. Kągi, pagal maskvinę revoliucijos idėją, inteligentas turi verkt, kai draugėj su darbininkais, su valstiečiais? Kartu statyti fabrikus? Šviesti aptemusius? Techniškas bendradarbiavimas tai dar ne sutapimas visu kuo, čia priešingos jėgos, nėra pusiausvyros, vadinamasis sugyvenimas tegalimas atsiekti per smurtą ir kovą. Mano galva, dar niekad inteligentų ir žemesniųjų sluoksnių kontaktas nebuvo taip neasmeniškąs — tik gry-

nai techniškąs — arba iš viso miręs, dvasiškai nebekūrybiškąs.

* * *

Galvojau apie Kraštą ir tenyščius mano plunksnos kolegas. Kartais atrodo, kad privalau apie juos galvoti su didesniu kuklumu. Bet nuojaut, sakyk — tikrumas, kad aš labiau už juos esu... neleidžia eiti jokių nuolaidų. Mūsų tarpusavę hierarchiją nustato ne talentas, protas, moralinės vertybės, bet visų pirma tai: stipresnė, labiau reali egzistencija.

Esu pats. Todėl labiau esu.

* * *

Meno (dailės) srityje nieko nauja. Pareikalauta, kad menas būtų "masėms", bet nepa-(Tęsinys 5-me pusl.)

J.F. BUDRIK'S

3241 So. Halsted Street

Didelis sausio baldų aptuštėjimas. Nuolaida nuo 30 iki 70% ant baldų — televizijų — naminių reikmenų — jewelry.

Nereikia įmokėti, išmokėti per 2 metus.

2 gabalų parlor setai, buvo \$169, dabar \$99
2 gab. parlor setai, buvo \$299, dabar \$150
2 gabalų sectional setai, buvo \$149, dabar \$89
2 gabalų sofa lovos, buvo \$159, dabar \$99
3 gab. miegamojo: komoda, veidrodis, skrynja, lova, buvo \$169, dabar \$79
4 gab. miegamojo setai, Silver Mist, buvo \$375, dabar \$199
3 kamb. baldų įrengimas (outfit), susidedantis iš 5 gab. miegamojo seto, 2 gab. parlor seto, 5 gab. chrome dinette seto, 3 stalui galų, 2 lempų, buvo \$299, dabar \$198
Innerspring matracai, įvairių dydžių \$16
Box springs ar coil springs \$12
Stalui lempos, buvo \$9, dabar \$4
9x12 kilimai, buvo \$59, dabar \$29
Nešiojamos TV, General Electric, Philco, Emerson, Sonora, Travler, speciali kaina \$89
17 col. TV, medinis kabinetas, buvo \$127, dabar \$67
21 col. TV, medinis kabinetas, buvo \$179, dabar \$89
21 col. RCA TV, spec. \$149
21 colio Zenith TV, spec. \$149
21 colio Philco TV, spec. \$149
21 colio Admiral, spec. \$149
24 col. TV de luxe console \$149
Tape Recorders, spec. \$42
Sonic phonografai Hi-Fi, 4 greičių, Automatic changer, buvo \$99, dabar \$59
Clock radios, spec. \$16
Mažos radios ir nešiojamos radios, speciali kaina \$11
Hoover spec. dulkių valytuvai, su irankių setu, specialus \$16
Tank Type dulkių valytuvai, speciali kaina \$22
Elektriniai šaldytuvai: Gen. Electric, Frigidaire, Philco, spec. \$168
Gazo ir elektros pečiai, spec. \$98
Motery Gold Leaf laikrodžiai \$4
Vyru 17 akm. rank. laikrodžiai \$9
Nylon-Rayon blanketai, spec. \$2
20x36 guminiai karpetai, spec. 69c.

Sutaupykite 50% ant lagaminų, sidabro daiktų ir brangmenų.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

ATDARA pirmadienio ir ketvirtadienį vakarais iki 9:30. Sekmad. nuo 10—5.

DĖL TELEVIZIJOS PATAISYMO
Telefonuokite CALumet 5-7237.

Budriko radio valanda iš WHFC, 1450 kil. kas ketvirtadienį nuo 6 iki 7 val. vakare; girdėsite dainuojant Algirdą Brazi ir Izabelę Motekaitienę.

(Atkelta iš 4-to psl.)

sirūpinta reformuoti masių santykių į meną. Iš kūrėjo padaryta biurokratas. Įsakymu galima suvaryti į meno parodas ar koncertų salėms, bet kaip įsakymu įmanu priversti suprasti Bachą ar Rafaelį?

* * *

Ar suprantama mano žodžių prasmė? Jie savo gyvenimo neišgyvena. Tai aš (tremty) esu išdidus, ir man kartais atrodo, kad jie ne mano lygio. Ir kaip aš drįstu didžiutis? Didžiutis, pamiršdamas jų, man artimų, skausmą ir pralaimėjimus? Nemoku to išaiškinti kuo kitu, tik tuo, kad jų egzistenciją kas kartas mažiau jaučiu, ir ne dėl nuotolio ar ilgų metų išsiskyrimo. Jie nebėra kuò buvo, ir naujo veido dar nesukūrė. Yra neręškūs. Per miglą. Nepilni. Embrionalūs.

Komunizmas? Antikomunizmas? Ne, tai tuo tarpu atidėkim į šalį. Nerūpi, kad būtute komunistai arba anti..., svarbu, kad iš esmės kas nors būtute, fiziškai (apčiuopiamai) egzistutute. Daug privalu stengtis, idant ateinančių metų būvyje pajėgtute iš pus egzistencijos pereiti į egzistenciją, ir neaišku, ar pavyks. Kol kas, broliukai, jūsų gyvenimas, kaip ir jūsų mirtis, neatgauna savo pilno svorio. O teisę į gyvenimą ir į mirtį išsikoyot privalu kiekvienam skyrium.

Dar keletas pastabų, kai spaudą iš anapus paskaitai.

Jų vaizduotė. Švaresnė kaip seniau. Viskas sukaupia į kovą, į pasitempimą. Primityvesnis gyvenimas, ir mažiau isterijos, keistenybių. Nūn auga ne svajotojai, bet konkretūs žmonės. Bet tai ne (bolševikinio) marksizmo, bet skurdo išdava. Visuotinis lygiavimas žemyn. Šiandie direktivos, įsakymai ir pn. O ryt? Kai nebeliks įsakų, tauta bus... tuščios vaizduotės, lyg kas įkištų ranką į tuščią kišenę.

Jų moralė. Pilnos burnos. Nuolat. Kas tad gali tikėti ta morale? Mano nuomone, juo daugiau kalbama, juo labiau pasigendama. Visuomeninio gyvenimo moralės šauksmai lyg klijai sienas tapėtuojant. Šioj srity, kaip manau, išprūsę ciniškai. Bet asmens, šeimos ir kt. srityse, kur įmanoma diskretiškumas, jie dori ir kilnūs žmonės.

Jų grožis. Kokio grožio saugėdžia? Kokių papuošalų? Kokios poezijos griebiasi savo būčiai padailinti, ak, per daug jau pilkai būčiai? Sunkus klausimas. Jų oficialusis grožis tai kovos už naują tvarką grožis, bet ir tai suracionalizuota ir be gyvastingumo. Perteikę gražiomis dorybėmis. Bet kur jų gražios nuodėmės?

Jei jų vaizduotė redukuota iki nulio, tai galima manyti, kad ten, be oficialiosios poezi-

jos, tykiai kuriama kita, pri-leido atsirasti knyga. Prieš karą parašė apysakas: "Brendimo laiotarpio atsiminimai" ir "Ferlydurke". Už "Transatlantyk" tremty gavo "Kultūra" mėraščio suorganizuotą literatūros premiją. W. G. yra laikomas egzistencializmo lenkuos vienas iš pagrindinių kūrėjų. Syki tarr: "Ne rašytojų ten gailėkimės, bet... skaitytojų!" Tai tiesa ir — nepilna tiesa. Rašytojas anapus geležinės uždangos privalo režimui dirbti, tuo tarpu skaitytojas gali... gintis nuo nuodo, gali — ir "raudonajam kampelin" igrūstas — neskaityti. Čia, va, kaip gyvas grįžta kažkur skaitytas pokštas:

Jų kuklumas. Ten literatai nepaprastai kuklūs. Jų kuklumas dirbtinis. Pridengus išdidumą, tuštybę. Tai vienintelis atsargumas — neatreipti save dėmesio.

Literatūroje toks kuklumas niekam vertas. Išdidumo, pranašumo, ambicijos iš rašto verslo (iš kūrybos) neišmesti, nes tai juk motoras. Tai kaip tik reikia išryškinti. Tada galima bus sucivilizuoti... Ak, kaip šurpu!

* * *

Kita proga Witold Gombrowicz išreiškė nuoširdžią užuojautą ("pykti negalima!").

— anapus geležinės uždangos tegalimas valdinis (partinis) galvojimas, ir iš kūrybos padaryta diktuoė, nuorašų per kalkę gaminimas. Patys raštininkai gauna algą, ir gyvi, bet kuo gali būti gyva tauta?

Dar galiu pridurti: W. Gombrowicz čia iš dalies cituotus "Fragmenty z dziennika" iš-

jos, tykiai kuriama kita, pri-leido atsirasti knyga. Prieš karą parašė apysakas: "Brendimo laiotarpio atsiminimai" ir "Ferlydurke". Už "Transatlantyk" tremty gavo "Kultūra" mėraščio suorganizuotą literatūros premiją. W. G. yra laikomas egzistencializmo lenkuos vienas iš pagrindinių kūrėjų. Syki tarr: "Ne rašytojų ten gailėkimės, bet... skaitytojų!" Tai tiesa ir — nepilna tiesa. Rašytojas anapus geležinės uždangos privalo režimui dirbti, tuo tarpu skaitytojas gali... gintis nuo nuodo, gali — ir "raudonajam kampelin" igrūstas — neskaityti. Čia, va, kaip gyvas grįžta kažkur skaitytas pokštas:

... Kvalifikuotas Lenkijos

darbininkas guodžiasi užsienio žurnalistui:

— Prieš karą, kai, darbo dienos besibaigiant, būdavau mažiau produktyvus, ponai direktoriai mane vadino šlykščiu komunistu. Dabargi, kai nuo staklių atitrūkstų ir išeinu į koridorių ar išviettē ("vistiek iš darbo nepragyvensi"), piliečiai viršininkai pravardžiuoja mane dvokiančiu fašistu. Atrodytų, kad aš savo politines pažiūras kaiteliočiau kaip nešvarius marškinius. Toli gražu aš nieko nepakeičiau ir nekeičiu, nes aš jau nebeturiu nei marškinių, nei pažiūrų, ir iš viso nematau reikalo persistengti...

J. Cicėnas

MOVING **PERKRAUSTYMAS** **MOVING**
IS TOLI IR ARTI
Naui dideli trokai - Naujausi kraustymo irankiai
Ilgų metų patyrimas - Pigus ir sažinlingas patarnavimas
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. Chicago 36, Ill. Tel. Wollbrook 5-9209

STANDARD FEDERAL SAVINGS

Turtas Siekia 60 Milijonų Dolerių

Atsargos Fondai didesni negu \$5,700,000.00

Todėl ji ir yra pati stipriausioji ir saugiausioji taupymo bendrovė.

Dabar laikai keičiasi. Šiandien jau reikia rimtai galvoti apie savo santaupas. Kiekvienam reikia žinoti, ar jo sutaupyti pinigai yra padėti saugioje bendrovėje.

Karo ir depresijos metais STANDARD FEDERAL visiems savo taupytojams išmokėjo pagal pareikalavimą, o depresijai praėjus ji dar pridėjo ekstra 2% dividendus tiems, kurie joje taupė savo pinigus. Tokį dividendą tais laikais visoje Amerikoje išmokėjo tik tai viena STANDARD FEDERAL. Nebuvo kitos bendrovės, kuri už depresijos laiku laikytas santaupas būtų pakėlusios tokius dividendus.

STANDARD FEDERAL kiekvieną metų auga ir stiprėja. Šiandien jos

TURTAS SIEKIA	\$60,000,000.00
ATSARGOS FONDAI	\$5,700,000.00

Brangus namas knygoje įvertintas tik tai \$1.00.

STANDARD FEDERAL turi sudariusi visus valstybės numatytus fondus.

STANDARD FEDERAL YRA PATI SAUGIAUSIOJI IR STIPRIAUSIOJI TAUPYMO BENDROVĖ. PADĖK JŪN SAVO SANTAUPAS.

STANDARD FEDERAL visą laiką mokėjo didelį nuosimtį, bet pradedant 1958 m. sausio 1 dieną ji dar pakėlė nuosimtį 1/4 visiems taupytojams.

Pinigai, įdėti prieš 11-tą dieną, neša dividendą už visą mėnesį.

**CHARTERED AND SUPERVISED BY
THE UNITED STATES GOVERNMENT**

JUSTIN MACKIEWICH, JR., Vice-President
JUSTIN MACKIEWICH, President

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad, nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečadieniais visai neatidaro.

Standard Federal Savings
**AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO**
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: Virginia 7-1141

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: REDAKCINIS KOLEKTYVAS.
Atsak. Redaktorius: J. Eglė Zabarauskaitė, 3402 S. Morgan St., Chicago 8, Ill.

Santaros-Šviesos Federacija

Šių metų lapkričio mėn. 15 d. įsteigtas naujas akademinių organizacijų junginys, Santaros-Šviesos Federacija. Šis įvykis nebuvo nei netikėtas, nei nelauktas. Jis buvo išdava panašiai galvojančių lietuvių akademikų pastangų susiburti į vieną organizaciją junginį. Naujai įkurtos federacijos nuostatų preambulėje santariečiai ir šviesiečiai patys tiksliai nusako šios federacijos reikšmę ir uždavinius: Santara ir Šviesa įsitikinusios savo idejinių pagrindų visumos artumu, suprasdamos jėgų telkimo svarbą lietuviškos išeivijos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, matydamos organizuoto branduolio būtinumą laisvojo žmogaus kelią pasirinkusios lietuvių jaunosios kartos tarpe, visiškai pasitikėjimo ir nuosirdumo dvasia jungiasi į Šviesos ir Santaros federaciją. Rašant apie Santaros ir Šviesos Federaciją, norėtusi trumpai sustoti prie Santaros ir Šviesos įsikūrimo sąlygų ir jų reikšmės mūsų akademiniame gyvenime.

Sambūris Šviesa įsikūrė 1946 metais Tuebingene, Vokietijoje. Nauja savo ideologinėmis gairėmis ir organizacine apimtimi Šviesa pajėgė apie save suburti didelį skaičių lietuvių studentų, kurie nelemtos tremties pasėkoje buvo atsidūrę Vakarų Vokietijos universitetuose. Sambūris Šviesa įsisteigė dėl įvairių priežasčių: Sambūris, akcentuodamas rezistencinės kovos svarbą prieš okupantą, į savo tarpą suspietė visą eilę akademikų buvusių aktyvių kovotojų rezistencijoje prieš Lietuvos okupantus. Steigiamajame Šviesos sambūrio susirinkime buvo ryškiai akcentuotas būtinumas visomis galimomis priemonėmis palaikyti ryšį su kovojančiu kraštu ir šioj kovoj aktyviai dalyvauti. Nežiūrint beveik neįveikiamų sąlygų, iš šviesiečių tarpo atsirado nepaprasto idealizmo ir pasiaukojimo akademikų, kurie aktyviai tęsė pradėtą rezistencinę kovą ir yra toje kovoje žuvę, palikdami savo kolegoms nepaprasto pasiaukojimo pavyzdį. Deja, sąlygos neleido daugeliui įsijungti į aktyvią rezistenciją, dėl to teko pasirinkti kitokius rezistencinius kovos metodus, daugumoje moralinius. Norint būti dvasiniai stipriems negalima buvo likti abejingiems ir neutraliems žmogų supančios aplinkos atžvilgiu. Dėl to suprantama, kodėl jaunas lietu-

vis akademikas ištremtas iš savo krašto į vakarų Vokietiją ieškojo tokių kultūrinių ir visuomeninių vertybių, kurios būtų galėjusios jam atsakyti į visą eilę kylančių klausimų. Pokarinėj vakarų Europoj tokių vertybių surasti buvo galima nedaug, išskyrus aiškų pasisakymą prieš betkokią totalitarizmo formą; ar tai ji eitų iš dešinės ir reikštusi nacizmu arba bet kurią nors pusiau demokratine arba pusiau totalitarine visuomeninės struktūros formą, ar tai ji eitų iš kairės ir reikštusi bolševizmą; ir už aiškius demokratinius principus. Tai ir buvo vienas iš atsakymų į klausimus ir dėl to suprantama, kodėl akademikas šviesietis akcentavo demokratinių principų svarbą ir skelbė, kad bet kuri organizacija, kuri tuos principus tiek teorijoje, tiek praktikoje neigia, yra jam priešinga. Virš minėti faktoriai ir sudarė dalį Šviesos sambūrio visuomeninės veiklos, nebeįskaitant visiems lietuviams gyvenusiems vakarų Europoj gerai žinomo fakto, kad šviesiečiai nuo pat Studentų Sąjungos Vokietijoje įsikūrimo turėjo didelės įtakos jos veikloje, sudarydami daugumą jos centriniuose organuose ir jai vadovaudami. Kiek sunkiau buvo su atsakymais į grynai kultūrinius klausimus. Pokarinė vakarų Europa nors ir pasižymėjo visa eile filosofų, bet, deja, jų pačių filosofijos daugumoje pasižymėjo tuo, kad tik-tai kėlė žmogiškąsias pokarines europiečio problemas, visai nesistengdamos surasti bet kokio universalaus recepto toms problemoms pagydyti. Nežiūrint to, jos ne tik kad nebuvo įdomios, bet su nepaprasta drąsa ir aiškumu kėlė žmogiškosios egzistencijos Europoje kritišką būklę ir dėl to negalėjo būti nepastebėtos lietuvių akademiko. Kierkegaard, Heidegger, Jaspers, Camus ir daug kitų filosofų buvo ne vieno lietuvių akademiko studijų objektu ir ne vienas šviesietis, kritiškai vertindamas savo tremtinio padėtį, savo kultūrinių vertybių kriterijų norėjo matyti toki žmogų, kuris būtų dvasiškai atspari asmenybė, mokanti savistoviai daryti sprendimus, pasisakanti prieš neutralumą ir mokanti aiškiai idėjiniai užsiangažuoti. Gilaus humaniško patriotizmo idėja sudarė vieną iš svarbesnių kultūrinių Šviesos sambūrio veiklos dalių, nekalbant apie vakarų Vokietijoje leidžiamą kultūrinį žurnalą Šviesa, kuriame at-

sispindėjo didelis kultūrinių idėjų įvairumas.

Egzistencialistinės ir personalistinės filosofinės srovės ryškiai atsispindėjo šviesiečių kultūrinėje veikloje. Per palyginus trumpą laiką sambūris Šviesa vakarų Vokietijoje susiformavo į platų humanistinį lietuvių akademikų sąjūdį ryškių visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje. Gal būt, šiek tiek ryškesnis buvo kultūrinės veiklos baras, juo labiau, kad sambūris savo gairėse aiškiai akcentavo, kad jis nesiriša su jokia politine partija ar srove. Po emigracijos bangos dauguma šviesiečių susispietė JAV ir Australijoje. Šiuose dviejuose kontinentuose šviesos sambūrio veikla įgijo dar aiškesnį kultūrinį pobūdį. Šviesiečiai ir be autoreklaminės propagandos apie save per lietuvišką spaudą išryškėjo savo veikla bendram lietuviškos kultūrinės veiklos darbe. Šviesiečiai savo paskutiniame 1957 m. suvažiavime New Yorke be kitų lietuviškų visuomeninių ir kultūrinių problemų, bendra rezoliucija kreipėsi į mūsų visuomenę, kad lietuviška kultūrinė veikla nesiribotų vien įprastine kultūrinių liaudies apraiškų demonstracija, bet taip pat būtų iškelti ir išryškinti mūsų naujieji laiko dvasiai atatinantys kultūriniai laimėjimai, patiemis įsisąmoninant bei parodydami svetimiesiems, kad lietuvių ir individualinėje kūryboje turi kūrybinio genijaus vertybių, prilygstančių kitoms tautoms.

Santara įsikūrė 1954 metais JAV Valstybėse. Tai, be abejo, pati jauniausia lietuviška organizacija, sugebėjusi per tris metus išsiplėsti visuose aktyvesniuose akademinio gyvenimo centruose ir užimti aiškią vietą JAV lietuviškame akademiniame gyvenime. Santara taip pat nebuvo nelauktai įsikūręs sambūris. Santaros organizacijos kūrėjai, nepriklausomieji studentai, buvo ta aktyvioji lietuviško akademinio gyvenimo JA Valstybėse dalis, kuri 1951 metais aktyviai prisidėjo prie lietuvių Studentų Sąjungos JAV organizavimo. Mūsų studentijos visuomeniniame gyvenime Santara buvo viena iš pirmųjų organizacijų, kuri realistiškai įvertino JAV studijuojančių lietuvių studentų nutautėjimo problemą. Jeigu pagrindinis faktorius vakarų Vokietijoje steigiantis Šviesai buvo rezistencinės kovos dvasios prieš okupantą palaikymas mūsų studentijos tarpe, tai Santaros vienu iš svarbiausių steigimosi faktorių buvo lietuvių išlaikymas lietuvių akademikų tarpe JA Valstybėse bendrinės, nekonfesinės lietuviškos studentijos kultūrinės ir visuomeninės organizacijos rėmuose. Santaros organizaciją negalima vien pažinti pasiskaičius santariečių

organizacines ir idėjines gaires.

Santariečiai, pirmoje eilėje statydami praktinę organizacijos veiklą, atrodo, nesistengė duoti preciziškos savo ideologinių gairių definicijos. Šis bruožas yra būdingas dideliui skaičiui JAV organizacijų. Lietuvoje ir vėliau vakarų Vokietijoje veikiančiom akademinėms organizacijoms buvo būdinga, kad jos gana preciziškai save apibūdindavo ideologinėmis gairėmis. Dėl to norint arčiau santariečius pažinti tiek ideologine tiek praktine puse tenka kaip tik pažvelgti į jų veiklą. Santariečių praktinė veikla mūsų visuomenėje yra pažįstama tiek iš pačių santariečių veiklos toje visuomenėje, tiek ir iš spaudos, ypač iš pačių santariečių spaudos skyrių įvairiuose mūsų spaudos laikraščiuose. Dėl to nebūtų tikslinga čia vėl tai kartot. Trumpai norėtusi sustoti prie santariečių idėjinės veiklos. Šią veiklą geriausiai apibūdina pavienių santariečių pasisakymai spaudoje ir Santaros Visuotinis Suvažiavimas. Pirmiausia norėtusi paneigti vieną laikų spaudoje pasirodžiusią diskusiją, kad Santara yra organizacija be ideologijos. Šis bruožas kaip tik yra būdingas ne lietuviškomis amerikoniškomis organizacijoms, kurios, savo veiklos pagrindą statydamos tik laisvalaikio užpildymo problemą, stengiasi likti neužsiangažavusios tiek visuomeniniams, tiek ideologiniams klausimais ir pasitenkina daugumoje profesinėmis problemomis. Santara savo suvažiavimų metu nuolatos ryškina savo idėjines gaires, ir jeigu šiuo metu nėra galutinai formulavusi savo ideologinių gairių, tai ne dėl to, kad idėjiniai nebūtų ryški, bet kad neužkirstų kelio tolimesniam ryškinimui ateityje. Laisvė, humanizmas, humaniškas patriotizmas ir liberaliniai supracasti demokratiniai principai ir visa eilė kitų idėjinių principų taip aiškiai reiškiasi santariečių veikloje, kaip kad ryškiai jie yra formuluoti Šviesos ideologinėse gairėse. Šviesiečiai, nelikdami abejingi vakarų Europos kultūrinėms idėjoms (pavyzdžiui, egzistencializmui, personalizmui ir kitoms) stengiasi iš jų paimti tai, kas praturtintų mūsų lietuviškos kultūros lobį ir tuo pačiu pratiestų lietuviui europiečiui kultūrinius tiltus į JAV Valstybes. Santariečiai, nelikdami abejingi JA Valstybių kultūrinėms idėjoms (pragmatizmui ir kitoms) stengiasi taip pat iš jų paimti kas būtų naudinga jų veikloje išlaikant JA Valstybėse akademinio jaunimo tarpe lietuvių ir pratesiant lietuviui akademikui kultūrinius tiltus į JAV pozityvias kultūrinės apraiškas.

Visuomeninėje veikloje principinis šviesiečių nusistatymas puoselėti akademinio jaunimo (Tęsinys 7-me psl.)

(Tęsiasi iš 6-to pusl.)

mo tarpe lietuviškų srovių konsolidacijos idėją, santariečių veikloj pasireiškia aiškio-
mis pastangomis konsoliduoti lietuviškas sroves.

Reikia tikėti, kad šviesos ir Santaros Federacija tiek savo idėjine, tiek praktine veikla prisidės prie mūsų akademi-
nio jaunimo pastangų išlai-
kant lietuvių, ugdant lietu-
vių visuomenę laisvės meilę
ir gilų humanišką patriotiz-
mą, keliant lietuvių visuome-
nės kultūrinį lygį ir tos kultū-
ros lietuvišką pobūdį, ugdant
lietuvių visuomenėje kultūrin-
gą bendradarbiavimą, žmo-
niškumą, skirtingų pažiūrų
gerbimą ir aiškius demokrati-
nius principus, kaip tinka
miausią žmogaus gyvenimo
bendruomenėje sąlygą. J.V

Visi į Auditoriją!

Chicago Studentų Santaros skyrius rengia *Žiemos Balių*. Balius įvyks Lietuvių Auditorijoje, sausio mėn. 18 dieną, pradžia 8:00 val. vakare. Šoki-
ams gros Auditorijos orkes-
tras. Tai šiuomi ir baigiasi vi-
sas oficialusis pranešimas.

Taigi, visi, kuriems nusibo-
do susikuprinus zubrinti, pas-
kiau į univerką skubinti, dar-
be braižyti, paišyti, namus
statyti arba namie vienas ki-
tam ant galvos kuolus tašyti,
ligonis gydyti, kostumerius
pykdyti, virti, kepti, prosyt,
vaikams nosis šluostyt, visi
iki vieno kviečiami į Lietuvių
Auditoriją, kur jūsų lauks
santariečiai, pasiryžę visiems
priminti, kad gyvenimas dar
netoks blogas, kaip kad kar-
tais atrodo...

Kol. Jonas Gibaitis, baliaus vadovas, jau senai grupuoja
apie save žmones, kurie pasi-
renge svečiams šį vakarą pa-
daryti tikrai malonų. Kol. Da-
lia Modestavičiūtė organizuo-
ja bufetą tam, kad alkanus
papenėtų, kol. Leonas Narbu-
tis tvarkys barą, kad trokštan-
čius pagirdytų.

Tad visi nuoširdžiai kviečia-
mi atsilankyti į šį balių ir
linksmoje studentiškoje nuo-
taikoje praleisti šeštadienio
vakarą. Smulkesnių informa-
cijų reikalu prašome kreiptis
į kol. Liudą Šmulskštį (telef.:
TR 3-5363).

IŠ ARTI IR IŠ TOLI

Sausio 3 d. įvykusiame San-
taros filisterių susirinkime,
Kalėdų šventėms į Chicago at-
vykęs kol. Vytautas Kavolis
davė pasikalbėjimą apie *lais-
vės problemą* kaip dalyką cha-
rakteringą žmogui. Gvildenda-
mas šį klausimą, kolega įvedė
antropologiją, psichologiją ir
sociologiją, nušviesdamas
žmogaus asmenybės vystymą-
si ir kaip jis interpretuojamas
šių trijų akademinų discipli-
nų. Kolega pastebėjo, kad tik

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JANUARY 11, 1958

žmogus gali kurti, ir iš suge-
bėjimo kurti išsivysto kultūra.
Žmogus gali pasirinkti daryti
vieną ar kitą, kurti taip ar ki-
taip, ir tuo pačiu jis atsistoja
prieš problemą. Žmogui jo pa-
ties sukurtos kultūros egzis-
tencija pasidaro svarbi, o kul-
tūros ugdymas yra nuolatiniu
abejotinybių arba problemų
nugalėjimas. Žmogui yra cha-
rakteringa tai, kad jis turi
daug alternatyvų, kurias jis
gali pasirinkti sprendamas
problemas. Tačiau abejotiny-
bės ir alternatyvų pasirinki-
mas kamuoja tik pilnai psi-
chologiniai išsivysčiusias as-
menybes. Konformistai, pa-
vyzdžiui, nėra pilnai išsivys-
čiusios asmenybės, nes jie ne-
turi kritiškumo ir bijo abejo-
tinybių, nes jos juos verčia
rinktis tarp alternatyvų. Kon-
formistinės bendruomenės au-
klėja individus, kurie bijo ki-
timo ir eina senai išmintais ta-
kais. Tokių bendruomenių
kultūra paprastai yra labai
statiška, ir mažai keičiasi lai-
ko bėgyje. Laisvė ir jos sąvoka
paprastai plečiasi tada, kai
bendruomenė diferencijuoja-
si, kai joje atsiranda grupių
su skirtingais įsitikinimais.

Šis pašnekesys buvo duotas

vadovaujantis straipsniu, ku-
ris tilps paties kol. Kavolio re-
daguojamoje knygoje. *Lietu-
viškasis liberalizmas*, kurioje
talkingaus daug lietuvių in-
tektualų.

Dailininkas Algirdas Ku-
rauskas atliko dekoravimo
darbą įvykusiam šviesos-San-
taros Naujųjų Metų sutikime
Western Ballroom salėj. Dar-
bas buvo tikrai puikiai ir me-
niškai atliktas, už ką vakaro
rengėjai dail. Kurauskui yra
tikrai dėkingi.

Gruodžio 27-31 d. Chicago
santariečiai praleido *žiemos
stovykloje Cadillac, Mich.*, kur
dalyvavo ir santariečiai iš
Detroito. Buvo didelis būrys
žmonių, daug sniego ir gera

nuotaika, nors kai kurie ir da-
bar dar tebenešioja mėlynės
ir gydo išnarintas kojas...

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEMlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, arti
63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized

DELCO & MOTOROLA DEALER

Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra lai-
kas tinkamai
įrengti savo
namą vasarai
ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

BONUS
FOR
REGULAR
SAVERS

ŠIS PUKUS LĖKŠČIŲ SETAS LAUKIA JŪSŲ Štai kaip jį galima įsigyti VELTUI

Taupyk reguliariai ateinančius 4 mėnesius. Sausio mėnesį atidaryk
\$200 taupymo sąskaitą arba pridėk tokią sumą prie jau turimos sąskai-
tos, ir gausi VELTUI puikų 4 gabalų lėkščių setą.

Sutaupyk tokią pačią sumą sekančiais 4 mėnesiais, tada VELTUI gausi
tokį patį setą kiekvieną mėnesį. Balandžio mėnesio pabaigoje Tamsta jau
būsi išdidus pilno 16 gabalų puikaus lėkščių seto savininkas.

Turėk galvoje, kad šis pasiūlymas daromas kiekvienam reguliariam
taupytojui. Mėnesinė \$200 suma nebūtinai privalo būti atnešama vienu
metu. Ji gali būti atnešama mažomis sumomis mėnesio bėgyje.

Taupymo sąskaita turi rodyti mažiausiai \$200 prieauglį, kad galėtum
gauti šias dovanas. Nėra jokių kitų apribojimų.

Atsiimkite savo dovanas šiandien!

Nuo Naujų Metų
dividendai pakelti

1%

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 SO. 49th COURT

CICERO 50, ILL.

Phone: Townhall 3-8131

kas ėmė iš tenai grįžti. Sugrižo ne vienas ir Padaigos įskystas. O kas bus, jei Pabalys sugriš? Pabalys, kuriam pakaltinti Padaiga savo laiku šautuvą pakišo, kurio mergaitę iki nuodijimosi prigąsdino, jai sveikatą atėmė? Va, šito Padaiga baisiausiai bijo. Ir baimė bei degtinė tokį niekšeli užtarnautai pribagia — "tik skėstėlė rankas ir susmuko vietoje... Jis pasilenkė, norėdamas jį pakelti, bet staiga atšoko. Pro burną buvo išsiveržusi kraujo srovėlė". Tokia yra, grubiai užuominomis atpasakota, to apsakymo tematika. O jo idėja labai aiški — neskusk!

"Naujienos", skelbdamos A. A. Markevičiaus apsakymą, autorių vadina mažyčiu lietuvišku Dudincevu (su klaustuku) ir savo komentarus baigia šitaip: "Mums tik įdomu, kad ilgametė okupantų priespauda nepajėgė pavergti rašytojų sielų tiek pačioje Rusijoje, tiek žiauriai teriojamoje Lietuvoje".

J. Aistis apie tas lietuvių rašytojų sielas yra, tur būt, kitokios nuomonės, nes savo polemikoje su J. Cicėnu šitaip išsireiškia: "Knygų Lietuvoje apšiai pasirodo, bet paprastai, jei tai ne perspausdinimai, tai — šlamštas". Pasakyčiau, stipriai išsireikšta, tiesiog kaip kūju per galvą. Sunku ir įsivaizduoti, kokios išdidžios savimanos žmogui reikia būti, kad taip, be niekur nieko, tuzinu žodžių sumintum į purvyną visų pavergtos ir kenčiančios tautos rašytojų pastangas, dažnai, tur būt, rašant sakini ir pasveriant jį Sibiro tundrų globos artėjimu. Kitoje vietoje J. Aistis, tos pačios išdidžios savimanos liūliuojamas, Borutos ir Jakubėno darbus vadina veikaliukais, o J. Cicėno straipsnį rašinėliu. Įdomu, kaip jis norėtų, kad jo (J. Aisčio) darbai būtų vadinami — veikaliukais ar rašinėliukais ar veikaliukšteliais ir straipsneliukšteliais?

J. Aistis savo straipsnį baigia moralu, kuris skamba šitaip: "ne mes tas duris užtrenkėme, ne mūsų reikalas jas ir varstyti".

Kadangi reikalas eina apie iš okupuotos Lietuvos gaunamas knygas, o kitoje to pat straipsnio vietoje autorius baro J. Cicėną, kam jis tas knygas deda į lentynas, reikia manyti, kad šis moralas siūlo tų knygų neįsileisti, o jau atsiųstas, tur būt, sudeginti, kad kartais neužsikrėstume bolševizmu. Tokį galvojimą sunku ir išsiaiškinti; nebent tik tuo, kad, anot J. Cicėno, moralo autorius yra "emigrantas doktorantas", ant savo kailio nepajutęs nei bolševikinės, nei nacinės okupacijos krumplių. Dar noriu išrašyti vieną citatą iš J. Cicėno atsakymo J. Aisčiui ("Naujienos", 1957 m. gruodžio 21 d.): "Ar kam pa-

tinka ar nepatinka, bet mes esame tautos dalelytė, trupmena. Viską lemia ir sprendžia tauta, kuri liko, gyvena ir kovoja krašte". J. Aistis žavi M. Katiliškiu, B. Pūkelevičiute. Ir aš žaviuosi: ne tik tais dviem, — ir Škėma, ir Niliūnu, ir Liandsbergiu ir dar kitais. Bet jie visi, kaip ir mes patys, yra tik trupmenos. Naivu manyti, kad, Lietuvai atgavus laisvę, nuvažiuosime ten, nubrauksime visus ten esamus rašytojus, pasodinsime savo atsivežtinius ir pradėsime naują kūrybos erą nuo tabula rasa. Kuo geresni bus mūsų (tremties) rašytojai, kuo gražesni bus jų raštai, tuo gražesnė ir didesnė bus mūsų dovana išlaisvintai Tėvynei, bet tik dovana, įnašas. Tikrais lietuvių tautos kūrybos veidas bus sukurtas namie; gal jis bus priespaudos sužalotas, kančių iškraipytas veidas, bet jis bus tikrasis.

Grįžtant prie mano straipsnelio pradžios, prie plyšelio užvertose duryse, reikia džiaugtis, kad tas plyšelis atsirado, nes tik tas, kuriam visiškai neberūpi savoji žemė, savas kraštas, savoji tauta, linkęs užsiskleisti nuo jos didžiausiais sklatais, kad nieko nebegirdėtų ir nieko neberegėtų, kas ten, gera ar bloga, dedasi, tokiam nereikalinga ir A. Markevičiaus "Padaigos mirtis".

Marytė Žickutė - Mary Smith

Du poliūsai

Kai pastaruoju laiku Nikita lakštingalos balsu čiułba Amerikai, kviesdamas į "koegzistenciją" (sugyvenimą, kaip lygus su lygiais), vienas prancūzas rašytojas Alexis de Tocqueville naujoje knygoje "Demokratija Amerikoje" padaro tokį palyginimą:

Amerikietis kovoja su jam priešingomis gamtos kliūtimis; ruso priešai yra žmonės. Amerikietis nugali plūgų; rusas nugali kardų.

Anglo - amerikiečiai pasitiki asmeniu ir palieka laisvas rankas ir nevaržomas pajėgas žmonių sveikam protui; rusas gi sudeda visą bendruomenės autoritetą į vieno rankas.

Pirmojo svarbiausias instrumentas yra laisvė; antrojo yra vergija.

A. TVERAS

Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.
Ofiso ir namų telefonas:

PROspect 8-2013
7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

Skaitykite "N-nas"

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

Nelaimių pasitaiko.

Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorius.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS.

Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu.

DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ.

Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NEWARK'E VEIKIA OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t. Turime drabužinių medžiagų, odų, siūlų, muilo ir įvairių kitų siuntiniams tinkamų daiktų. SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMSI KAIP GALIMA GREIČIAU.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. — Siuntiniai pristatomi gavėjui maždaug 7-8 savaitių bėgyje. — Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje. Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMSI SU JAU APMOKETU MUITU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS. SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Seštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų. Reikalaukite katalogų. Rašykite lietuviškai, rusiškai arba angliškai. Netoli Pensilvanijos geležinkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu muitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai daugelis tūkstančių klientų visame Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilninių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma turi savo atskirą sutartį su Inturistu Maskvoje nuo 1947 m.

Nemokamai vieta mūsų klientų automobiliams pastatyti.
Telefonas: WAbash 2-9354
Reikalaukite naujų katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tiesiai iš Chicago ir pristatome kiek tik galima greičiau.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Atsišaukimas Čiurlionio Galerijos reikalui

BRANGŪS LIETUVIAI-AMERIKIEČIAI:

Kiekviena tauta stengiasi rinkti savo kultūrinius lobius,— juos saugoti ir konservuoti muziejuose. Tada jie tampa tautos pasididžiavimu, juos mato savi ir kitataučiai.

Mūsų tautos pajėgiausios kūrybinės jėgos yra išeivijoje, ypač Amerikoje. Geriausi lietuvių dailininkų kūrinių tirpsta svetimose rankose plačiame krašte. Mūsų kultūrai daro didelį nuostolį.

Lietuvių - Amerikiečių Menininkų Klubas suorganizavo ČIURLIONIO GALERIJĄ. Ji atrenka mūsų kūrėjų geriausius kūrinius, kad juos galima būtų įsigyti ir apsaugoti. Tokiems kūriniams saugoti fondus jau turi latviai, lenkai, čekai ir kt. Turime ir mes savo fonde jau 26 kūrinius.

Kad būtų galima įsigyti mūsų pajėgiausių dailininkų nors po vieną-kitą kūrinių, skirtą Čiurlionio Galerijai, reikalinga lėšų. Mes laukiame JŪSŲ AUKŲ. Nuo Jūsų priklausys Čiurlionio Galerijos augimas ir vertė; bus didelės reikšmės kultūrinis mūsų darbas išeivijoje.

Č. Galerija sudaro kultūrinį židinį — centrą. Ji skatins kitus jungtis, organizuotai ir viešingai dirbti Lietuvos kultūrai ir tautai, supažindins kitataučius su mūsų kultūra. Tada įgytume jų tarpe daugiau draugų bendrai kovai dėl Lietuvos laisvės. Turint tinkamą skaičių meno kūrinių, pirmasis lietuvių meno muziejus išeivijoje bus atdaras nuolatiniam lankymui. Jame vyks nuolatinės dailininkų meno parodos. Muziejaus kūrinius bus galima siųsti į parodas kituose lietuvių gyvenamuose centruose JAV.

Mūsų jaunimas Čikagos Aukštesniojoje Lituanistinėje mokykloje nuolat lanko Č. Galeriją, stebi ten vykstančias meno parodas, keliamas jaunime savi ir mūsų tauta pasitikėjimas, jis susipažįsta su mūsų kultūriniais laimėjimais. Č. Galeriją lanko mūsų ir kitataučių visuomenė.

Čiurlionio Galerijos kūrinių fondą administruoja ir globoja iš menininkų ir visuomenės veikėjų sudaryta direkcija ir Lietuvos Valstybės Konsulas Čikagoje.

Kūriniai Galerijai yra aukojami dailininkų, nupirkami mecenatų ir įsigijami Liet. Amerikiečių Menininkų Klubu. Dailininkai, dailės bei meno mylėtojai, organizacijos, Lietuvos rėmėjai esate kviečiami įsijungti į didelės kultūrinės ir tautinės

reikšmės žygį — sudaryti savo kilmės tautai meno muziejų Amerikoje.

Jūsų Auka neš didžiausią % mūsų kultūrai ir lietuviybei. Jūsų Auka bus paversta 100% į meno kūrinių. Jis ir Jūsų vardas kabos Lietuvių-Amerikiečių meno muziejuje — ČIURLIONIO GALERIOJE.

Aukos prašome siųsti:

Lithuanian-American Art Club,
Account No. 19302,
Chicago Savings and Loan Association,
6245 S. Western Ave.,
Chicago 36, Ill.

Pranešti: L. A. Menininkų Klubui:
5647 S. Wood St., Chicago 36, Ill.
Tel.: PR 6-4324.

L. A. Menininkų Klubas yra ne pelno kultūrinė organizacija (Incorporated under the "General Not For Profit Corporation" Act of Illinois) ir jos įkurta Čiurlionio Galerija laikosi tik iš aukų.

L. Am. M. Klubu Valdyba
Čiurlionio Galerijos Direkcija.

PATIKSLINIMAS

Iš patikimų šaltinių sužinojome, kad skulptorius Petras Rimša gyvena Kaune 5 kambarių bute ir gauna valstybinę pensiją. Jis nėra nei aklas, nei senelių prieglaudoje, kaip anksčiau iš klaidingų šaltinių buvo paskelbta, bet dirba kūrybinį darbą. Jisai džiaugiasi, kad Čikagoje yra įkurta Čiurlionio vardo Galerija. Sako: "Lietuvių Dailės Muziejus Čikagoje, tai puiki iniciatyva. Manau, kad jame ras vietos daugelis vertingų dailės darbų."

Lietuvos konsulo P. Daužvardžio žodis Čiurlionio vardo Galerijos atidarymui

(Chicago, 1957 m. spalio 20 d.)

Mieli ir brangūs Menininkai! Jūs užsitarnaujate širdingo sveikinimo ir didelės pagarbos už lietuvių meno galerijos įsteigimą, didžiojo lietuvių tautos kūrėjo-menininko Čiurlionio vardu jos pavadinimą, ir pasiryžimą sudaryti lietuvių menininkų kūrinių fondą Lietuvai.

Didysis mūsų tautos filosofas Vydūnas yra pasakęs: "Tauta tik tiek yra verta, kiek ji tinka žmonijos ir tuo visumos atlukštenimui, kūrybos žengimui."

"Naujoji kūrybos žengimo misija", anot V. Bičiūno, "atėjo lietuvių tautai drauge su Čiurlioniu. Europos meno ir mokslo idėjų sukūryje Čiurlionis tapo pranokėju ir liudytoju tautos gelmėse glūdinčių kuriamųjų jėgų, kurios nebenori ilgiau merdėti po lemties velėna."

Čiurlionis, lyg koks karalaitis, iškyla iš jūros ar miško ir skina bei rodo tautos kelią. Jis šviečia tą kelią paįšyba, muzika, daina. Jis mistikas ir pranašas. Jo kūryba ir dvasia veda tautą iš miško bei tamsos ir chaoso į šviesą bei saulę — į harmoningą gyvenimą ir sutartiną kovą už visas tautos vertybes ir Lietuvos laisvę.

Čiurlionio dvasioje ir kūriniuose reiškiasi kova prieš netiesą, piktybes ir blogybes. Jo filosofija yra optimistinė ir herojiška — laimėjimu pasibaišanti. Kaip tokią, ji buvo aktuali kovose dėl Lietuvos laisvės ir laisvę atgavus — ji yra aktuali dabar, kovojant prieš Lietuvos okupantą ir dėl Lietuvos laisvės.

Ta mistinė, nenugalima darnos ir kūrybos dvasia teapima mus visus, ypatingai menininkus; teipareigoja mus visus kurti ir padėti mūsų tautai jos kovose dėl egzistencijos ir Lietuvos laisvės.

Į šitą kūrybą bei kovą yra pareiga įsijungti kiekvienam sąmoningam lietuviui. Kūrėjams

bei kovotojams, kiekvienos srities reikia sąmoningai kurti ir kovoti, o kitiems jiems talkinti ir padėti.

Darbais pasidalinę, juos sukoordinavę ir visuomenę jų talkininkais ir rėmėjais padarę, mes galime kalnus pajudinti.

Tad, tebūnie Čiurlionio Vardo Galerija inspiracija ir šviesa visiems mūsų darbams.

Linkiu menininkams bei meno ir Lietuvos mylėtojams sudaryti šią Čiurlionio Galeriją tikru lietuvių meno centru, kuris trauktų į save ne tik lietuvių, bet ir kitataučių ir kalbėtų jiems visiems apie Lietuvos grožį, lietuvių tautos praeitį, jos džiaugsmus ir kančias — no-

(Tęsinys 11-me pusl.)

• Parduodu, Pritaikau
• ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

Mutual
Federal
Savings

2202 West Cermak Road
Chicago 8, Illinois
Virginia 7-7747

John J. Kazanauskas, Pres.

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 1 valandos po pietų. Trečiadieniais visai neatidaro.

DIVIDENDAI PADIDINTI
NUO SAUSIO 1 D. 1958 M.

Pradėkite taupyti
šiandien

Mes visada esame pasiruošę
jums patarnauti.

(Tęsinys iš 10-to psl.)

rus ir troškimus būti laisva ir nepriklausoma tauta tarp kitų laisvų ir nepriklausomų tautų.

—Sao Paulo (Brazilija) Pirmąją apžvalginę Lietuvos architektūros parodą Sao Paulo miesto centre iki gruodžio pabaigos aplankė daugiau, kaip pusė milijono žmonių. Lankytojų tarpe buvo aukštų valdininkų, profesorų, žurnalistų, menininkų. Visi labai domėjosi Lietuvos architektūra.

—Bostone dail. V. Vizgirdos parodą ruošia amerikiečių menininkų klubas "Twentieth Century Association Club". Amerikiečiai yra susidomėję Vizgirdos tapyba. Paroda tęsis nuo sausio 13 d. iki sausio 31 d. Klubo patalpos yra 3 Jōy st. (Beacon Hill) miesto centre.

Ambasadų rūmai visame pasauly

JAV pagaliau nutarė statyti savo ambasadų ir konsulatų rūmus svetimose valstybėse pagal priimtą programą. Ambasadų rūmų statybos klausimas jau seniau buvo svarstomas, bet kongresas negalėjo susitarti. Piliiečiams tokie prabangingi rūmai daug kainuos, bet JAV galinės ir turinčios pasaulio akys gražiai pasirodyti, kaip ambasadom pridera. Ambasadoriai ir konsulai keičiasi, o rūmai nuolat stovėsia, kaip mūsų kultūros ir technikos simbolis, paminklai. JAV nori parodyti pasauliui demokratybės ir laisvės santvarką, kad jos nori glaudesnio kultūrinio bendradarbiavimo.

Architektų Lyga New Yorke pasveikino Valstybės Departamentą, kad jis remias tokią architektūrą, kuri būtų verta "mūsų šalies garbės ir atitiktų mūsų laikų dvasiai".

Buyo atkreiptas ypatingas dėmesys dėl prabangių ambasadų ir konsulatų rūmų programos užsieniuose. Architektų Lyga parūpino parodai visas galimas priemones: modelius, foto nuotraukas, braižinius, viso 34 numerius. Paroda pavadinta "Diplomatijos architektūra". Architektūros stilius nebūtinai turės būti pagal to ar kito krašto architektūros stilius. Svarbu originalumas.

Programa su dantimis

New Yorko Times korespondentas Stuart Preston pastebi, kad keturi svarbiausi žodžiai šioje programoje turi dantis, būtent: "užtikrinimas, svarba, aktualumas, taktas". Reiškia, kad bus griežtai reikalaujama iš architektų gal net daugiau, negu naujų, išraiškingų architektūros formų. Be to, kad nebūtų užmiršta ir meninė kultūra. Komerčinis ekzibicionizmas architektūroje nepageidaujamas, kaip multifikacinis elementas.

Prieš trejetą metų Valstybės Departamentas buvo sudaręs patarėjų komisiją iš trijų asmenų: Richard M. Bennett, Edgar

I. Williams ir Eero Saarinen. Pastarasis, kaip vyriausias diplomatas, pirmininkas. Ši komisija turi pilną teisę pasirinkti architektus ir turi teisę juos įpareigoti planams ruošti bei vykdyti statybos darbus.

Didelį išpūdį daras architektams ir paprastiems lajams, parodos lankytojams Edward D. Stone projektas New Delhi Indijoje ambasados rūmams. Šie rūmai turi visas pažangiosios JAV architektūros ypatybes, be to, turės parką, baseiną ir visa kas reikalinga tokiai aplinkai. Rūmai turi panašumo į Taj Mahal indiškos bizantiškos architektūros pastatą. Esanti rimta tezė, kad "gera architektūra reiškia gerą diplomatiją".

Ambasadų rūmų statyba eis visoje Europoje ir Artimųjų Rytų centruose, — valstybių sostinėse. Paryžiuje tokie rūmai yra priešais Talleyrand viešbutį Place de la Concorde.

Taigi menas ir diplomatija taksų mokėtojams nelabai gerai skamba.

Ko laukti per ateinančius 10 metų?

Didžiuliai orlaiviai perskris Atlantą per 6 valandas; atominės energijos stotys (kurios pakeis šiandien veikiančias vandeniu, vėju, anglimis ir alyva varomas jėgaines); dieseliniai automobiliai, maži ir pigūs važiuoti; erdvių orlaiviai, įvairių rūšių, raketos į mėnulį; saulės baterijos, naudojančios saulės energiją įvairiems žmonių gyvenimo reikalams; neribotas vandens tiekimas, pigiu būdu išdestilijuojant jūrų vandenį laukų drėkinimo ir kitiems reikalams; kišeniniai radijo priimtuvai, rankinių laikrodėlių didumo; televizijos priimtuvai-ekranėliai, kurie bus tokie ploni, kad bus galima, kaip paveikslus, pakabinti ant sienos; oro reguliatoriai kambariams, kurie pigiai kaštuos ir pasidarys kiekvieno namo apstatymo dalis; naujas milžiniškas vieškelio tinklas, kurs jau šiandien plačiausiu mastu statomas; naujos drabužiams medžiagos, kurios nesusidėvės ir ugnyje nedegs; nauji gydymų būdai ir technika širdies ligoms ir kraujo spaudimui kontroliuoti.

J. P.

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda

ŽEMA KAINA

R. ŠERENAS

2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS

Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta

ANTANAS VILIMAS

3415 So. LItuanica Ave.

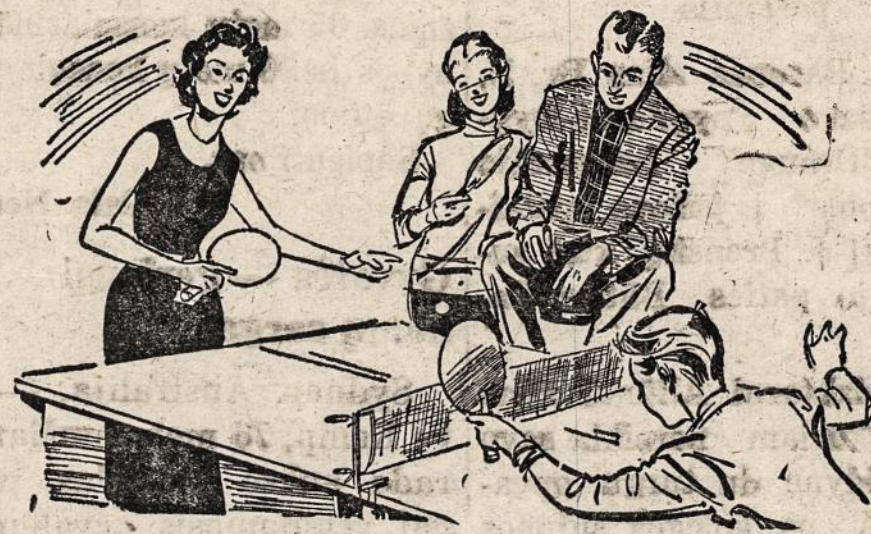
CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, JANUARY 11, 1958

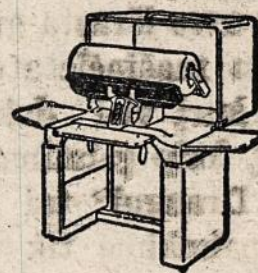
Give her precious new hours to spend with the family

Make this the year you free that favorite gal of yours from the long, hot toil of ironing by hand. Give her an Ironrite Automatic Ironer.

She will iron in 1/3 the time on an Ironrite, discovering wonderful new hours to enjoy with the family.

She will learn to iron quickly and simply on an Ironrite, and her ironing will look more beautiful.

Come in today. Let us show you the Ironrite model specially reserved for that woman you like so much.

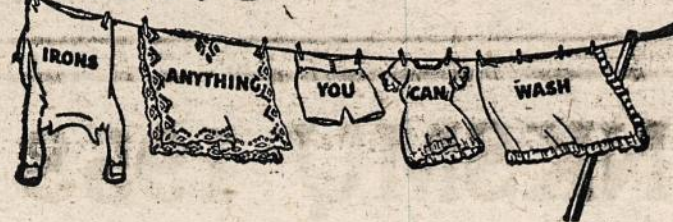

"get it here!"

Ironrite

AUTOMATIC IRONER

Ironrite

GLASER'S FURNITURE and APPLIANCE COMPANY

5115-5123 So. Kedzie Ave. PROspect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl.

Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00,

o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiūsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSEJĘ PRASTAIS DANTIMIS,

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujoje knygoje.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.

Siųskite čekį ar Money Orderį.

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

KEISTA, BET FAKTAS

Prisikėlimas iš numirusių nebe paslaptis

Aloizas Baronas alias Dr. S. Aliūnas savo Spygliuose-Dygliuose "Drauge" baksterėjo "Naujienoms" į pašonę, pataikydamas į J. Pronsų, kurį suvedžiojo jo paties Būties Paslaptys.

Bepig daktarui Aliūnui alias Baronui, kuriam nereikia savo "viena sėdyne du turgu apvažiuoti", iš po kolegos sutonos akmenukus į kaimyno langus laidyti. Bet kad tokios paslaptys taikosi, ir Dr. Prunskis iš savo patirties patvirtins. Ir vis dėlto dainuojantis nedalyvaujantis sollistas yra mažesnė paslaptis, kaip prikėlimas iš numirusių.

Neseniai pasaulinė spauda skelbė sensaciją, kaip vienas gaisrininkas savo išrasta greitosios pagalbos mašinėlė atgaivino žmogų, kurį visi daktarai buvo nurašę, kaip galutinai mirusį. Kad "Draugui" tai jokia sensacija, paimkime tik vieną skeletą iš jo paties retenybių spintos.

"Draugo" lapkr. 13 d. Nr. 267 įdėtas A. Polišaičio paveikslas su ilgu aprašymu, kaip jis spalio 26 d. Chicagoje mirė (kita pavarde) širdies smūgio ištiktas. Kitą dieną, lapkr. 14 d. Nr. 268 tas pats A. Polišaitis jau apra-

šomas, kaip sulaukęs trigūbo jubiliejaus, būtent 65 metų amžiaus, 35 metų konsularinės tarnybos ir 20 metų konsulo pareigų ėjimo.

Sapienti sat.

Bala Nematė.

Gyvatės — geriausi namų sargai

Sydney, Australija. — Harry Kemp, 76 metų amžiaus, atrado aukso kasyklas, pelningai versdamasis gyvatėmis su nauda sau ir savo klientams. Jis perka iš ūkininkų gyvates, spindinčias nenuodingas karpetines, mokėdamas po dolerį ir išnuomodamas jas krautuvininkams ir namų savininkams po \$3 per savaitę arba po dolerį už gyvatės pėdą. Tos gyvatės vidutiniškai yra 6 pėdų ilgumo ir labai nejaukios pažiūrėti. Jos pasirodė geriausios pelių ir žiurkių gaudytojos ir namų saugotojos, nes plėšikai ir vagys tokius namus, kur gyvatės sergsti, vengia iš tolo.

Mr. Kemp gyvates kas vakarą išnešioja savo klientams pintiniuose krepšiuose, ir kas rytą jas surinkęs nešasi namo, bet tas darbas jam nesudaro jokio sunkumo, nes gyvatės kas rytą pačios sueina į padėtus krepšius ir belieka namo parnešti.

Pacifiko vanduo atšyla

Los Angeles. — Kalifornijos jūrų tyrinėjimo komitetui mokslininkai pranešė, kad Pacifiko vandenyno vanduo pastaraisiais metais pradėjo žymiai atšilti, nors mokslininkai nežino, kodėl. Vietomis vandens paviršiuje vanduo yra 5.5 laipsniais šiltesnis, kaip 1949-57 metais. Vanduo atšyla per maždaug mylios ketvirtadalį gilyn. Vien Kalifornijos pakraščiais apie 200,000 ketvirtinių mylių plotui tiek sušildyti reikėtų 560 bilijonų statinių alyvos, kas būtų pusė viso pasaulio šilumos energijos atsargų. Norint tuos plotus apšildyti saulės šiluma, reikėtų 4 kartus karštesnės saulės. Mokslininkai spėja, kad šiltas vanduo ateina iš vakarų arba

iš šiaurvakarių. Vandeniui nuolat atšylant, žuvis vis toliau keliai į šiaurę.

GRADINSKAS

Radijai, Fonografai, TV, HI FI
PIGIAU • GERIAU
parduodam sutaisom
PRIMAM SENUS
DUODAM ISSIMOKETINAI.
Garantija raštu užbaigus taisymą.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

atstovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės; gina kultūrą, pagrįstą humanistinėmis vertybėmis; stebi Lietuvos, išeivijos ir pasaulio gyvenimą; apjungia kūrėjus, kurių kritiška mintis ir šviežias žodis atveria skaitytojui naujus akiračius.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Išėina keturis kartus metuose. Ligi 1958 m. balandžio 15 d. žurnalą galima užsisakyti sena kaina: \$2 metams, \$5 trejiems metams; studentams—\$1.50 metams. Pasiskiras numeris—\$1. Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas veltui.

Naujausias numeris yra didelio formato, 60 psl., naujas viršelis, 20 nuotraukų blizgančiame popieriuje. Jame rašo: K. Bielinis, A. Camus, A. J. Greimas, J. Jaks-Tyris, Step. Kairys, J. Kaminskas, J. Kėkštas, J. Kiznis, A. Landnbergis, J. Mekas, Cz. Miłosz, J. Repečka, N. Valaitienė, A. Vienuolis, J. Vilčinskas ir kiti.

LINKSMŲ 1958 METŲ VISIEM LIETUVIAM

Where you save Does make a difference! I know you will agree with me when I say that the most important thing to each saver is not little prizes, gifts or rosy words which usually have little value, but the safety of his savings, availability of withdrawals and good earnings on his savings. With this in mind, we wish to offer for your consideration, our record of over 33 years which includes the depression of 1930 and the last 2 wars. During all those years, to this day, Chicago Savings proved its dependability and competence in safeguarding funds of the people who from time to time invested their savings with Chicago Savings and Loan Association.

JOHN PAKEL, Sr., President

Your savings with Chicago Savings is completely safe . . . non fluctuating . . . non speculative, always worth 100 cents on the dollar and protected by the highest standard of sound policy as well as insured safety up to \$10,000.00 by an agency of the United States Government. In addition to the above, with Chicago Savings you earn extra dividend on cashing checks and paying family bills. This service is rendered free of charge to members only. There is no safer and more convenient place than Chicago Savings to invest your savings and to transact all other family financial business.

At Chicago Savings you can buy and redeem Government Bonds, purchase Travelers Checks, Rent Safe Deposit Boxes for your valuables for as little as \$3.85 per year (3500 boxes to choose from) and we have complete service on insurance. Save by mail service, night depository, home planning room, parking lot in rear of building and many other services and conveniences in our air conditioned beautiful new building which was built for our customers convenience and enjoyment.

You are cordially invited to join over 15,000 of your friends and neighbors who keep their savings with Chicago Savings. Come soon if just to see our beautiful, most modern new building, built for your convenience and enjoyment. Savings invested up to the 15th will earn dividend for the full month.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. — GROvehill 6-7575

Atdara pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.